

reke. Prav tako je v Novicah Janez Tomšič priobčil Viničke prislovice, J. Volčič pa Prislovice iz Istre. Tudi Glasnik je prinesel njegove Prislovice in reke iz Istre, vendar so bolj hrvatski kot slovenski. Nekaj koroških pregovorov in rekov je priobčil tudi celovski Slovenski vestnik (npr. leta 1969). Nekaj primorskega narodnega blaga bi našli v Erjavčevem prispevku Iz popotne torbe. Nabožne pregovore je priobčil Šašelj v Mladiki pod naslovom Bog v slovenskih pregovorih in prilikah, o vzgoji in verski vzgoji jih ima tudi Slomšek (Knjiga o Slomšku, 1962) in Ivan Štrukelj je v Slovenskih večernicah, MD, 39. zv. Za Kostel in okolico je pregovore zbral Jože Gregorič, treba pa bi bilo isto opraviti še za mnoge druge narečne koticke našega naroda.

Učinek reka tiči navadno na koncu. Vrsta pregovorov zida na besednih in miselnih igrah. Imamo tudi reke brez smisla, pa vendar podajajo življenjsko modrost, včasih brez šaljivega priokusa. Mnogi pregovori in reki ne potrebujejo nobene razlage, medtem ko nekateri izražajo kaj čisto prenesenega in prispodobnega.

Treba bi bilo ugotoviti tudi okolje, življenjski prostor pregovorov. Gre za vsebinsko

razložitev. Prvotni vir in svet ter zarišče rekov je kmečko in delavniško okolje našega človeka s podeželja. Tehnične novosti, ki so kmetu postale življenjska potreba, so to že obično spremenile. Kadar ljudstvo živali povezuje s tipičnimi lastnostmi, se iz basni izluščijo reki in pregovori, često pa samo šaljive in kritične opazke o ljudeh in njih slabostih.

Pregovori in reki niso namenjeni le zabavi, ampak tudi pouku, saj posegajo s svojimi vsakdanjimi skušnjami v naše ravnanje vzgojno in izobraževalno. Vendar nimajo le poučnih in vzgojnih ciljev, ampak tudi izpričujejo, kako se v njih kažeta življenjska skušnjava in modrost.

Seveda pa se bo prelom časa, ki ga danes doživljamo, čutil nedvomno tudi na tem področju. Zarisa bo ločnico med »nekoč« in med »zdaj«. Medtem ko staro zahaja in se pozablja, čeprav hrani — vsaj simbolično — še veljavo, pa novi, tehnični svet poraja novo — tudi ljudsko — modrost z novimi izraznimi veljavnostmi. Ta modrost ni več samobitno značilna prav za nas, ker je bolj vsesplošna, mednarodna. Prinaša nove skušnje, novo mišljenje in čutenje.

Etbjn Bojc
Ljubljana

NOVI SOVJETSKI UČBENIK RUŠČINE ZA TUJCE

Novi učbenik* je rezultat večletnega iskanja najboljše metode, po kateri naj bi se tujci učili ruščine. Sestavljen je iz treh delov: knjige za učence (224 strani), priročnika za učitelja (200 strani) in petih gramofonskih plošč.

Osnovni del učbenika je knjiga za učence. Razdeljena je na trideset lekcij, ki naj bi jih obdelali v 100—120 urah. Knjiga je bogato ilustrirana, kot pač zahteva avdiovizualni pristop. Podobe pa imajo poleg svojega osnovnega namena, semantizirati besedilo, še enega: ustvarijo naj situacije, ki spodbujajo učence k samostojnemu delovanju, obenem pa dajejo učitelju možnosti za številne vaje. In še tretjo nalogo so dali avtorji podobam v tej knjigi: približajo naj učencu deželo, katere jezik se učijo. Zato so vse podobe zelo »ruske«. Včasih celo na škodo razumljivosti, kot npr. pri podobi za značilno rusko igro »gorodki«, ki je v tujini skoraj popolnoma neznana.

Prikupna zunanost, veliko podob pa tudi vrsta ugank in drugih nalog, ki jih je treba rešiti, bo otroke od 9. do 12. leta (tem je učbenik predvsem namenjen) prav gotovo pritegnila, tako da bodo gledali na knjigo manj »šolsko«.

Slovnično gradivo, ki ga daje učbenik, obsega pri sintaksi približno devetdeset stavčnih vzorcev. Morfologija in leksika sta podrejeni triindvajsetim temam ter 350 besedam, kolikršen je besedni zaklad knjige. Ob koncu je slovarček razložen v štirih jezikih: angleščini, francoščini, nemščini in španščini.

Pouk cirilice je zasnovan na načelu od glasu k znamenju, saj se avtorji pričo name na knjige niso mogli opreti na nobeno določeno pisavo. Začeli so pri tistih glasovih, ki jih vsi jeziki najlaže ločijo »m«, »n«, »a« in »o«.

Prava vrednost učbenika je v priročniku za učitelja. Vseh trideset lekcij so skrbno metodično obdelali in jih razdelili na enote

* M. Vjatjutnev, A. Kočetova, L. Vohmina: Russkij jazyk I. Audiovizual'nyj kurs dlja zarubežnyh škol. »Pedagogikak«, Moskva 1971.

z natančnimi navodili, kako naj jih uresničimo.

Veliko pozornosti je posvečeno glasovom. Razloženi so vsi ruski fonemi in dana podrobna navodila, kako naj odpravimo morebitne težave pri izgovorjavi. Razen tega je že od samega začetka posebna skrb posvečena stavčni intonaciji. Prikazani so vsi intonacijski vzorci po Brzygunovi, pa tudi nekatere njihove kombinacije.

Priročnik vsebuje tudi precej stvarnih razlag za značilne ruske in sovjetske pojme. S tem skuša tudi v praksi uresničiti zahteve po »stranovedeniju«, poznavanju dežele in kulture jezika, ki se ga učimo. Morda bi pri tem bili lahko malo bolj velikodušni, saj so nekateri pojmi (metro, gorodki, Lev Jašin) ostali nerazloženi.

Neločljiv del kompleta so tudi plošče. Na njih so posneti vsi dialogi, ki so v knjigi za učence, pa tudi vse fonetične vaje.

Pričujoči učbenik je le prvi del širše zasnovane celote — imela naj bi tri take dele —

a je že sedaj videti, da je zgrajen na jasno izoblikovani metodi. To je njegova glavna prednost. Avtorji so v osnovno avdiovizualno metodo vnesli nekaj dopolnil. Podčrtali in razvijali so pomen podobe, premišljeno in metodično podprto so dozirali uvažanje novih besed, slovnično snov so enakomerno razvrstili po vseh lekcijah, teme in situacije pa so izbrali tako, da niso same sebi namen, ampak dajejo učencu gradivo za samostojne kombinacije, ko se bo srečal z jezikom tudi zunaj šole.

Le eno učbeniku lahko očitamo, njegovo preveliko »univerzalnost«, željo, da bi učbenik uporabljali učenci ne glede na njihovo materinščino. Učbenik tujega jezika mora biti pisan za pripadnike posameznega jezika in upoštevati mora materinščino s posebnim ozirom na interferenco.

»Russkij jazyk I« je dober učbenik. Vsak učitelj praktik bo našel kaj zase, sestavljalci novih učbenikov pa se bodo ob njem marsičesa naučili.

Matej Rode
Gimnazija v Celju

NOVEMBRSKI LITERARNO-ZNANSTVENI SREČANJI V MAKEDONIJI

Po znanem mednarodnem pesniškem festivalu »Struški večeri poezije«, ki je bil letos konec avgusta desetič v Strugi kraj Ohridskega jezera, so v Makedoniji novembra priredili dve pomembni literarno-znanstveni manifestaciji: Osma Racinova srečanja v Titovem Velesu ter v Tetovu znanstven simpozij, posvečen dvestoletnici rojstva verskega pisatelja Kirila Pejčinoviča-Tetovca.

Racinova srečanja, ki so bila letos od 9. do 12. novembra v Titovem Velesu in na Dojranu, niso le spominskega značaja, marveč predstavljajo tudi pomembno znanstveno prireditev. Na njih podeljujejo poglavito književno nagrado za prozno delo — »Racinovo priznanje« —, ki ga je letos prejel prozaist Živko Čingo za roman »Velika voda«. Leto, ki je ravnokar minilo, pa je bilo sicer označeno kot najustvarjalnejše obdobje makedonske književne kritike in esejistike. — Posebno pozornost zasluži v okviru teh srečanj tematski simpozij »Razvojni procesi v sodobni makedonski literaturi«, na katerem so s svojimi strokovnimi in znanstvenimi poročili sodelovali pisatelji, profesorji in znanstveni delavci iz vseh jugoslovanskih republik. — Gostitelji so se

v svojih predavanjih največ ukvarjali s periodizacijo sodobne makedonske književnosti ter s tendencami njenega razvoja; v celoti ali delno so se temu problemu posvetili Aleksander Aleksiev, Miodrag Drugovac, Dimitar Dimitrov, Gane Todorovski, Georgi Stardelov idr. Zagreb so zastopali Fran Petre z referatom o narodnem in kozmopolitskem v makedonski književnosti, Krunoslav Panić, ki je govoril o legitimnosti jezikoslovnih pristopov v proučevanju sodobnih književnih procesov, ter Miroslav Vaupotić s poročilom o lastnostih novejših hrvatske in makedonske književne kritike. — Vojislav Ilić iz Novega Sada je razpravljal o konstituiranju motivov iz kulturnega areala v makedonski domovinski liriki, Tode Čolak iz Beograda o »enem izmed tokov sodobne makedonske književnosti«, pisatelj Safet Burina iz Mostarja pa o makedonski književnosti za otroke. — Vsa predavanja bodo objavljena v posebnem zborniku. Prejšnja leta so ob takšnih priložnostih že izšli podobno tematizirani zborniki: o makedonski prozi, makedonski drami, makedonski ljudski in umetni književnosti, o slovstvu malih narodov. — Na koncu so udeleženci »srečanj« obiskali hišo makedonskega pesnika Koče Racina.